

Czy wiesz, że.....szczepienie przeciwko półpaścowi jest ważne dla seniora?

Półpasiec to zakaźna choroba wirusowa, wywołana przez wirus ospy wietrznej i półpaśca. Objawami półpaśca jest bolesna pęcherzykowa wysypka, zwykle zlokalizowana na tułowi, po jednej stronie. Powikłaniem półpaśca jest neuralgia popółpaścowa, czyli uporczywy, przewlekły ból, który występuje w miejscu, w którym była wysypka nawet wiele miesięcy po wyzdrowieniu. Szczepienie jest skuteczne i chroni zarówno przed zachorowaniem na półpasiec, jak i powikłaniami półpaśca, m. in. neuralgią popółpaścową.

Jest objawową reaktywacją przetrwałego (tzw. latentnego) zakażenia wirusem ospy wietrznej i półpaśca (*varicella zoster virus*, VZV). Oznacza to, że pierwotne zakażenie wirusem ospy wietrznej i półpaśca wywołuje zachorowanie na ospę wietrzną, wirus zostaje w organizmie i może reaktywować się w postaci półpaśca. Zazwyczaj półpasiec przebiega pod postacią wysypki – pęcherzyków, poprzedzonych dolegliwościami bólowymi zajmującymi obszar jednego dermatomu. Na wystąpienie półpaśca szczególnie narażone są osoby po 50. roku życia oraz należące do grup ryzyka. W przebiegu choroby może dojść do rozwoju różnych, w tym także ciężkich powikłań, spośród których najczęstsza jest neuralgia popółpaścowa, czyli ból w miejscu, w którym była wysypka, trwający kilka tygodni, miesięcy, a nawet lat po zachorowaniu na półpasiec. Występuje ona u nawet 30% chorych i prowadzi do znacznego obniżenia jakości życia i przewlekłego cierpienia. Leczenie neuralgii popółpaścowej jest długotrwałe, często trudne i nieskuteczne i stanowi duże wyzwanie dla systemu ochrony zdrowia.

Najskuteczniejszą metodą ochrony przed półpaścem i jego powikłaniami są szczepienia.

Jaka szczepionka przeciwko półpaścowi jest dostępna w Polsce?

W Polsce dostępna jest szczepionka rekombinowana „nieżywa” przeciwko półpaścowi Shingrix. Szczepionkę podaje się w zastrzyku domięśniowym w ramię.

Kto może się zaszczepić przeciwko półpaścowi?

Szczepienie przeciwko półpaścowi to profilaktyka półpaśca i jego powikłań, czyli np. neuralgii popółpaścowej poprzez stymulowanie odpowiedzi układu odpornościowego u osób z wcześniej istniejącą odpowiedzią immunologiczną na wirus ospy wietrznej i półpaśca, czyli takich, które w przeszłości miały kontakt z wirusem ospy wietrznej i półpaśca, np. chorowały na ospę lub były

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie” dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT

szczepione przeciwko ospie wiecznej.

Szczepionka Singrix jest zalecana u:

- wszystkich osób w wieku od 50 lat
- u osób od 18. rż. z czynnikami ryzyka wystąpienia półpaśca – m.in. z upośledzoną odpornością – choroby nowotworowe (ze szczególnym uwzględnieniem nowotworów układu krwiotwórczego i chłonnego), stan po przeszczepieniu szpiku kostnego lub przeszczepieniu narządu mięszowego, wrodzone lub nabyte niedobory odporności lub zakażenie HIV, przewlekłe choroby serca, płuc lub wątroby, cukrzyca, zapalne choroby autoimmunizacyjne (ze szczególnym uwzględnieniem reumatoidalnego zapalenia stawów, toczenia rumieniowatego układowego, nieswoistych chorób zapalnych jelit, łuszczycy i stwardnienia rozsianego), które w przeszłości przechorowały ospę wietrzną lub otrzymały żywą szczepionkę przeciwko VZV.

Przechorowanie półpaśca nie chroni przed ponownym wystąpieniem tej choroby, dlatego osoby, które już chorowały na półpasiec, również mogą się zaszczepić.

Jaki jest schemat szczepienia przeciwko półpaścowi?

Szczepionkę przeciwko półpaścowi podaje się w dwóch dawkach w odstępie dwóch miesięcy. Jeśli jest konieczność zastosowania elastycznego schematu szczepienia, drugą dawkę można podać 2-6 miesięcy po pierwszej dawce. Nie określono dotychczas konieczności podawania dawek przypominających po podstawowym schemacie szczepienia. Szczepionkę przeciwko półpaścowi można podawać podczas jednej wizyty z innymi szczepionkami.

Szczepienie przeciwko półpaścowi - przeciwwskazania

Nie należy podawać szczepionki przeciwko półpaścowi osobom, u których występuje nadwrażliwość na którykolwiek składnik preparatu. Nie należy wykonywać szczepienia podczas aktywnego półpaśca – w takiej sytuacji szczepienie zostanie odroczone do czasu ustąpienia objawów choroby. Jeśli u pacjenta występuje półpasiec oczny, szczepienie należy odroczyć nawet o 12 miesięcy lub więcej od ustąpienia zmian zapalnych w obrębie gałki ocznej. Osoby z osłabionym układem odpornościowym powinny skonsultować się z lekarzem.

Czy szczepienie przeciwko półpaścowi jest skuteczne?

Szczepionka charakteryzuje się bardzo dużą skutecznością. Wykazano, że u osób w wieku od 50 lat zmniejsza ryzyko zachorowania na półpasiec, a także neuralgii popółpaścowej o ponad 90% (czas obserwacji wynosił ponad 3 lata). U osób, które zachorowały na półpasiec mimo szczepienia, szczepienie skraca czas utrzymywania się bólu oraz zmniejsza użycie leków przeciwbólowych.

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie” dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT

Jakie mogą wystąpić niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) po szczepieniu przeciwko półpaścowi?

Możliwe skutki uboczne szczepienia są na ogół łagodne i krótkotrwałe. Do najczęstszych należą: ból, zaczerwienienie i obrzęk w miejscu wstrzyknięcia; ból głowy; ból mięśni; uczucie zmęczenia; dreszcze; gorączka; nudności. Rzadziej mogą wystąpić uogólnione powiększenie węzłów chłonnych, ból stawów lub reakcje nadwrażliwości, takie jak wysypka czy pokrzywka.

Zwykle objawy te ustępują same w ciągu 1-2 dni. Wystąpienie niepożądanego odczynu poszczepiennego nie stanowi przeciwwskazania do przyjęcia drugiej dawki.

Czy przed szczepieniem przeciwko półpaścowi należy wykonać badania krwi sprawdzające, czy pacjent chorował na ospę wietrzną?

U ogólnie zdrowych dorosłych bez upośledzenia odporności przed szczepieniem przeciwko półpaścowi szczepionką Shingrix nie jest konieczne potwierdzanie przebycia w przeszłości ospy wietrznej.

Czy można zaszczepić dziecko przeciwko półpaścowi?

Nie. Dostępna w Polsce szczepionka przeciwko półpaścowi jest zarejestrowana do stosowania wyłącznie u dorosłych. Dzieci chorują na półpasiec dużo rzadziej niż dorośli.

Czy osoby szczepione przeciwko ospie wietrznej mogą zaszczepić się przeciwko półpaścowi?

Tak. Szczepionkę przeciwko półpaścowi można podawać osobom zaszczepionym w przeszłości przeciwko ospie wietrznej.

Szczepienie na półpasiec - dla kogo jest zalecane?

Szczepienie przeciwko półpaścowi jest skuteczną metodą profilaktyki, szczególnie zalecaną osobom:

- **w wieku 50 lat i starszym**— ze względu na rosnące wraz z wiekiem ryzyko zachorowania oraz poważnych powikłań;
- **z obniżoną odpornością**— spowodowaną chorobami przewlekłymi;
- **z chorobami nowotworowymi** — na przykład osobom z nowotworami układu krwiotwórczego, czy chłonnego, a także leczonych z powodów onkologicznych;
- **mającym regularny kontakt z dziećmi** — szczególnie pracownikom żłobków, przedszkoli oraz placówek opieki zdrowotnej, aby chronić nieszczepione dzieci przed ryzykiem zakażenia

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie” dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT

wirusem VZV.

Kiedy najlepiej wykonać szczepienie na półpasiec?

Szczepionkę przeciwko półpaścowi **podaje się osobom, które przeszły już zakażenie wirusem ospy wietrznej (VZV) i nabyły odporność przeciwko temu wirusowi**, ale pozostają jego nosicielami w postaci utajonej. W takich przypadkach wirus może ulec reaktywacji, prowadząc do rozwoju półpaśca. W przeciwieństwie do szczepionek podawanych w celu zapobiegania pierwotnemu zakażeniu, szczepienie przeciwko półpaścowi działa jako „szczepionka terapeutyczna”. Jej celem jest wywołanie silniejszej odpowiedzi immunologicznej, aby zapobiec reaktywacji wirusa w organizmie osoby już zakażonej VZV.

Ile kosztuje szczepienie na półpasiec?

Koszt szczepionki przeciwko półpaścowi w Polsce zależy od rodzaju preparatu oraz dostępnych programów refundacyjnych. Cena jednej dawki waha się od około 750 do 1100 zł, co oznacza, że pełne szczepienie (obejmujące dwie dawki) kosztuje od 1500 do 2200 zł. W przypadku osób w wieku 65 lat i starszych od 2025 roku jest bezpłatna..

Szczepienie na półpasiec - ile dawek potrzeba?

Szczepienie przeciwko półpaścowi wymaga przyjęcia dwóch dawek, które muszą być podane w określonych odstępach czasu. Szczepionkę podaje się dwukrotnie w odstępie dwóch miesięcy.

Podsumowując, szczepionka przeciwko półpaścowi stanowi skuteczną metodę ochrony przed chorobą oraz jej bolesnymi powikłaniami, do których zaliczamy neuralgię półpaścową. Jest szczególnie zalecana osobom po 50. roku życia oraz tym z obniżoną odpornością. Dzięki wysokiej skuteczności szczepionka znacząco poprawia jakość życia, zmniejszając ryzyko wystąpienia przewlekłego bólu i innych objawów półpaśca.

Piśmiennictwo:

Kuchar E., Rudnicka L., Kocot-Kępska M. i in., Szczepienia przeciw półpaścowi - wydanie grupy ekspertów Polskiego Towarzystwa Wakcynologii, Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego, Polskiego Towarzystwa Badania Bólu i Polskiego Towarzystwa Neurologicznego. BÓL, 2023; 24(2):14-21.

Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie

ul. Wielicka 267, 30-663 Kraków
samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
tel 12 44-67-500 fax 12 44-67-501
www.mco.krakow.pl mco@mco.krakow.pl

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Projekt pn. „Centrum wsparcia opiekunów nieformalnych i opieki nad osobami niesamodzielnymi w Miejskim Centrum Opieki w Krakowie” dofinansowany przez Unię Europejską z Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027, w ramach Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działania 6.33 Wsparcie usług społecznych w regionie - ZIT